N°. 454. **1848.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. franco te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

DONDERDAG, 12 OCTOBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. Langenhuysen.
Te Rotterdam, J. A. van Belle.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

STATISTIEK.

66e LIJST.

Gewestelijke Zaken.

TWEEDE GEDEELTE.

DIRECTE BELASTINGEN, ENZ.

NOORD-HOLLAND.

Directeurs	N. J. Robbé.	P
	Jhr. G. P van Vladeraken.	P
	Jhr. P. Opperdoes Alewijn.	P
Entreposeur	J. C. de Vriese.	P
Inspecteur	J. L. Crap Hellingman.	P
Hoofd-Controleurs	H. L. Schollevanger.	P
	B. T. Elias.	P
Controleurs	A. F. Hartsinck.	P
	J. van Lier.	O
	A. J. van Wijngaarden.	P
	J. de Dieu.	P
	M. M. Hijmans.	O
	W. Alewijn.	P
	B. T. Kruythoff.	P
	F. B. Schiffer.	P
	J. W. H. Lewe van Middelstum.	P
	G. A. Ouwens.	P
	J. J. Liveloo.	P
	H. C. Danckaerts.	P
	F. H. Kruseman.	P
	W. C. Schol.	P
	C. D. Merens.	P

ZEELAND.

Directeurs	A. J. Verniers van der Loeff.	P
Controleurs	H. J. Borgerhoff van den Bergh.	P
	P. H. Maertens.	K
	W. van Citters.	P
	A. A. T. de Man.	P
	Mr. J. L. Liebert.	P
	G. J. Buys.	P
	C. Sakes.	P
	C. M. van Warem.	P
	W. P. van Visvliet.	P
	J. C. de Potter.	P
	P. van Maldeghem.	P
	C. van Boven.	P
	F. H. Stubbé.	K

UTRECHT.

Directeur	L. G. Bouricius.	P
Controleurs	H. Kretzer.	P
	G. Mullemeister.	P
	J. C. C. Pfister.	P
	Mr. J. G. van Ravesteyn.	P
	Jhr. J. F. L. Coenen van 's Gravensloot.	P
	P. A. d'Artillard Bril.	P

VRIESLAND.

Directeurs	J. Jorissen, Jz.	P
Controleurs	G. D. Simon.	P
	W. J. Verkuyl.	P
	Jhr. Mr. S. Trip.	P
	H. Scheltema.	P
	J. F. van Harrevelt.	P
	E. Ypey.	P
	C. Scheltus.	P
	S. L. van Schayk.	P
	J. Sinnema.	P
	Jhr. G. D. J. van Andringa de Kempenaer.	P

OVERIJSSEL.

Directeurs	H. Kuyper, Gz.	P
Controleurs	J. J. Maas van Portengen.	P
	A. Volkmaars.	P
	J. P. Schluiter.	P
	W. G. van der Gronden.	P
	L. M. van Kooten.	P
	W. F. Lamoraal Wichers.	P
	L. R. Wentholt.	P
	J. Kuyper.	P
	Jhr. J. J. Boreel van Mauregnault.	P

GRONINGEN.

Directeurs	H. A. Kooman.	P
	A. C. H. Bakker.	P
Controleurs	J. C. A. van der Spijk Huskus.	P
	Jhr. W. S. Quintus.	P
	J. P. de Carpentier.	P
	H. M. C. Moise de Chateleux.	P
	F. J. van Goor.	P
	J. G. Moll.	P
	P. C. Kooy.	P
	Jhr. N. J. Martini van Geffen.	P

DRENTHE.

Directeur	N. G. Servatius.	P
Controleurs	Mr. C. Hidding.	P
	L. D. van Maas.	P
	J. L. Luther.	K
	S. Hulst.	P

LIMBURG.

Directeurs	Jhr. O. van den Santheuvel.	P
	F. J. van Goor.	K
Controleurs	J. K. Weygers.	P
	H. C. Nieuwenhuizen.	P
	A. R. Corbey.	K
	P. G. W. Muller.	P
	J. R. Ruyters.	K
	C. van der Schoot.	K
	A. H. Naüs.	K
	T. A. Hermsen.	P
	A. L. Moraux.	P
	P. A. J. J. Sassen.	K
	C. M. van der Heyden.	K
	K. F. baron de Negri.	K

Recapitulatie der Directeurs, Controleurs, enz.

PROVINCIEN.	Aantal Leden.	Protestanten.	Katholijken.	Onbekenden.
Noord-Braband	18	9	8	1
Gelderland	18	18	»	»
Zuid-Holland.	30	28	»	2
Noord-Holland	22	20	»	2
Zeeland	14	12	2	»
Utrecht	7	7	»	»
Vriesland	11	11	»	»
Overijssel	10	10	»	»
Groningen	10	10	»	»
Drenthe	5	4	1	»
Limburg	14	6	8	»
Totaal . . .	159	135	19	5

	K	P
Verhouding der bevolking:	2,	3.
» ***der ambtenaren:***	2,	14.

AMSTERDAM, 11 October.

METTRAY.

Zeer onlangs ontving de heer Demetz, stichter en directeur der strafkolonie van Mettray, in zijne afzondering een merkwaardig bezoek. Een der comité's van de nationale vergadering der Fransche republiek had eene deputatie, bestaande uit negen van zijne leden, naar hem afgevaardigd, ten einde op de plaats zelve zijne liefderijke en wereldberoemde stichting tot in de kleinste bijzonderheden in oogenschouw te nemen, en met hem te overleggen, hoe het best alle jeugdige veroordeelden onder den weldadigen invloed te brengen zijn van eene opvoeding als welke te Mettray gegeven wordt. Het is overtollig te doen uitkomen, hoe schitterende hulde aan de bescheidene stichting van Demetz, deze stap is van de aanzienlijkste vergadering van Frankrijk. De deputatie aan het eerste gedeelte van haren lastbrief op de meest volledige wijze voldaan hebbende, verzocht Demetz, haar zijne meening te willen zeggen betreffende het tweede gedeelte van haar mandaat, betreffende de toepassing namelijk van het te Mettray gevolgde opvoedings-systeem op alle jeugdige gedetineerden in Frankrijk. Kortweg stelde hij voor, dat het aan hem zou opgedragen worden negen straf koloniën voor jeugdige veroordeelden in van elkander verwijderde streken van Frankrijk tot stand te brengen, in welke gezamenlijk nagenoeg 4000 knapen konden opgenomen worden, die thans, in zoo verre zij niet te Mettray of in de penitentiaire gevangenis voor jongelieden van la Rocquette of in daartoe opzettelijk ingerigte afdeelingen der gevangenissen van Fontevrault of Guillot verzorgd worden, den verderfelijken invloed ondergaan der centrale gevangenhuizen. De deputatie is daarop naar Parijs wedergekeerd, om van hare zending aan hare lastgevers verslag te doen; de onderhandelingen tusschen hen en Demetz zijn nog hangende.

Welk groot belang van actualiteit deze omstandigheden aan de stichting van Demetz geven, behoeft niet gezegd. En daar het, na onze mededeelingen nopens de landbouw-koloniën van Saint-Illan van den heer Achille du Clesieux (1), geheel op onzen weg ligt over straf-koloniën te spreken, verzoeken wij onzen lezers verlof thans eenige oogenblikken met hen bij de allezins gewigtige stichting van den heer Demetz te vertoeven. Van te dringender belang mag dit geacht worden, wijl de penitentaire hervormingen ook bij ons nog altijd aan de orde van den dag zijn, en het dus zijn groot nut heeft de kennis van hetgeen elders te dien aanzien beproefd en ondernomen wordt, zoo algemeen mogelijk te verspreiden. Vooraf echter enkele woorden over den beminnelijken stichter.

Jaren lang had hij de aanzienlijke betrekking vervuld van raadsheer in het Koninklijk geregtshof te Parijs. Wars van allen slendergang, werden de in den laatsten tijd al meer en meer besprokene penitentiaire systemen al spoedig het voorwerp zijner lievelings-studie, zijner onafgebrokene nasporingen; en daar niemand inniger dan hij daarmede vertrouwd werd geacht, droeg het gouvernement hem, met den architect Blouet, de eervolle taak op, de penitentiaire instellingen der Vereenigde Staten te bezoeken, ten einde zich van haren invloed op den gezondheids-toestand der veroordeelden en van de resultaten, welke zij ten opzigte van hunne zedelijke verbetering hadden opgeleverd, te vergewissen. Van hunne expeditie teruggekeerd, legden zij aan het gouvernement een breed en volledig verslag over, waarin uitvoerig alle bijzonderheden, die hen bij hunne rondreize getroffen hadden — en niets was hunner aandacht ontgaan — eene plaats vonden. Dit verslag, benevens den arbeid van Moreau-Christophe en het voortreffelijk rapport, nu twee jaren geleden, door Bérenger bij de Pairs-Kamer van Frankrijk ingediend, wordt nog altijd als de rijkste en zuiverste bron beschouwd, waaruit zij, die in penitentiaire hervormingen belang stellen, putten kunnen. Voor Demetz zelven was dus dit bezoek der straf-instellingen van Noord-Amerika van de hoogste beteekenis geweest. Hij had daarbij gelegenheid gehad òf zich in zijne overtuiging te bevestigen, òf die te wijzigen, naarmate zijne gemoedelijkheid door het waargenomene daartoe genoopt werd; het resultaat zijner rondreize was alzoo voor hem geweest dat hij een der voortreffelijkste penitentiaristen van Europa was geworden.

Doch, tot welken prijs had hij dien eerenaam gekocht! Huiswaarts gekeerd, welke verschrikkelijke gewaarwordingen toefden hem daar! Hij kwam terug, verrijkt met een schat van wetenschap; maar — voor altijd vond hij zijn huisselijk geluk verwoest! Duurgekochte wetenschap, — gekocht ten koste van wat den mensch het dierbaarst is: het geluk des huisselijken krings, het vertrouwen in eenen geliefden, doch dat vertrouwen onwaardigen vriend! Demetz verzocht ontslagen te worden van zijne openbare bedieningen; hij was als in zijnen rouw verloren. Lange, bange maanden verliepen, alvorens hij weder tot bezinning kon komen; eindelijk echter brak de dag der beslissende krisis aan en, God lof, Demetz was gered voor de menschheid! De aanvang van een nieuw leven dagteekent voor hem van dit oogenblik; een nieuwe werkkring werd hem ontsloten!

1) Zie ons N°. 430.

Dien ontsloot hem de hand der godsdienst. Nimmer, ook niet in de dagen zijns geluks, had hij haar versmaad, altijd had hij hare lessen en voorschriften in hooge waarde gehouden en getrouw nageleefd; — in de dagen zijner verslagenheid loonde zij zijne trouwe pligtsbetrachting duizendvoudig; redde zij hem van wanhoop; ontstak zij een nieuw vuur in zijn binnenste, dat doel en werkkracht geven zou aan al zijne zielsvermogens. Dat vuur was het vuur der katholijke naastenliefde. In de dagen, dat het geluk hem had toegelagchen, had hij de vereischte kalmte van geest genoten, om rustig na te denken en bezig te kunnen zijn ter oplossing van het belangrijke vraagstuk, waaraan hij zijne hoogste belangstelling gewijd had; zijn bezoek van de strafinrigtingen der Vereenigde Staten bragt hem aan die oplossing meer en meer nabij; het was echter nog niet in hem opgekomen zijne verzamelde kennis uit te storten in andere stroomen dan die, welke den bodem der wetenschap doorsnijden en vruchtbaar maken, — het was nog niet in hem opgekomen die stroomen heên te leiden naar het eigentlijk terrein des volkslevens. Om daartoe het besluit op te vatten, moesten eerst al de krachten zijner ziel, zijne gansche liefde heen gerigt worden naar het leven en lijden des volks: menschelijke rampspoed ontroofde aan zijne zielsvermogens hun vroeger voorwerp; de godsdienst wees hun de meest rampzalige volksklasse — die der jeugdige misdadigen — aan; de wetenschap met haren fakkel lichtte hem dier nooden en behoeften toe.

En nu was het niet meer de vraag: wat over dit of dat betwistbaar punt te *denken*; maar werd het: wat voor de jeugdige gedetineerden te *doen?* Andermaal de pelgrimstaf aangegrepen en naar andere landen heengetogen, niet om bijdragen te verzamelen ter opbouwing van het wetenschappelijk stelsel, doch om na te gaan, welke nieuwe stichting met den meesten kans op eenen gunstigen uitslag op Franschen bodem overgeplant zou kunnen worden; welke stichting het rijkst aan zegeningen beloofde te zijn voor de rampzalige voorwerpen zijner voorliefde. Zijne eerste schreden rigtte hij naar Duitschland; weldra bevond hij zich te Hamburg; daar leerde hij het *raue Haus* kennen, in den geest en het gansche organisme van welke inrigting hij gedurende een verblijf van vele weken diep trachtte in te dringen, en hoe meer hij haar leerde kennen, te levendiger werd zijne zucht, zijn leven aan de vestiging eener zoodanige stichting, naar de behoeften der Fransche maatschappij gewijzigd, toe te wijden. Spoedig was daarop zijn besluit genomen en hij keerde naar Frankrijk terug, om een aanvang te maken met de verwezenlijking zijner plannen.

Aan de opvoeding van jeugdige veroordeelden zouden dus voortaan al de krachten zijner ziel, al de volgende dagen zijns levens ten offer worden gebragt. Schooner doel was daaraan niet te geven! Het zou een wonder van God eischen dat jonge lieden, onder den verpestenden invloed van diep gezonkene, misdadige ouders, tegen de besmetting van het voorbeeld gevrijwaard werden; om ze, eenmaal in de gevangenhuizen van dien tijd overgeplaatst, tegen een nog dieper verderf en eene volkomene verstikking van alle goede neigingen in die leerscholen der misdaad te behoeden, daartoe werd vast een niet minder groot wonder der Voorzienigheid gevorderd. De noodlottige indrukken in de ouderlijke woning ontvangen, uit te wisschen; in plaats van de jeugdige gevallenen aan een dieper verderf prijs te laten, goede beginselen in hunne harten te prenten, hunne gedachten naar hooger te verheffen, hen voor te bereiden voor eenen werkkring, waarin zij, overeenkomstig hunnen aanleg, op eene eerlijke wijze het brood voor zich en hun gezin zouden kunnen verdienen; alzoo van de reeds halfverdorvene kinderen des misdadigers godsdienstige, brave, nuttige menschen te maken en de grondleggers van een nieuw geslacht van eerlijke en nijvere burgers, in stede van de voortplanters van godverzaking, roofzucht en luiheid; — ziedaar het doel van Demetz; — en is er edeler doel denkbaar? Wat hij ter bereiking van dat doel in het werk stelde, zullen wij in een volgend artikel nagaan.

Het uitblijven van berigten uit Weenen deed reeds iets kwaads duchten. Thans heeft het zich bevestigd dat het volk in opstand is geraakt. De minister Latour is vreeselijk mishandeld en, reeds dood, aan een lantaarnpaal opgehangen. De minister van justitie is gevangen, het tuighuis door het volk ingenomen. De Keizer heeft met zijne gansche familie van Schonbrunn de wijk genomen naar Lintz. De rijksdag heeft zich permanent verklaard en eene deputatie aan den Keizer gezonden om hem te verzoeken de benoeming van Jellachich tot keizerlijk commissaris voor Hongarije in te trekken. De aanleiding tot den opstand wordt toegeschreven aan den onwil van een paar battailjons grenadiers die naar Hongarije moesten vertrekken. Het volk had voor de onwilligen partij getrokken. Het was eene volmaakte burgeroorlog. Een gedeelte der nationale garde heeft tegen een ander gedeelte en tegen de studenten gevochten.

De schrijver en volksvertegenwoordiger te Frankfort, de heer Jahn, was een der helden van den bevrijdingskrijg in 1813. Sinds dien tijd stond hij ten doel aan staatkundige vervolging. De revolutie van Maart bragt hem in de nationale vergadering. In den laatsten aanslag op die stad werd Jahn aangeduid als een der slagtoffers der regeringloosheid. Hij was zelf verdwenen. Hij heeft thans een geschrift in het licht gegeven getiteld: De *Zwanenzang*. Men kan dit stuk niet lezen, zonder een diep weemoedig gevoel te ondervinden. Wij deelen hier eenige zinsneden daaruit mede.

»Ja, het is mijn zwanenzang. Ik weet waarlijk niet, of ik nog eens het woord zal kunnen voeren, nadat ik die bende woestelingen den doodendans om mij heen heb zien dansen. Ik heb mijne tegenstanders met open vizier bestreden; ik heb den vijand bevochten; ik waande te strijden voor de vrijheid, voor de eer en voor mijn vaderland.

»Ik ben aan de vrijheid en de eer getrouw gebleven; ik heb gestemd voor de afschaffing der doodstraf, wetende dat de openbare teregtstellingen het volk verdierlijken, en woestaards, dieren, tijgers van hen maken, maar ik heb aan de geregtigheid het zwaard niet willen ontnemen ter gunste van eene bende ellendelingen, die te gelijkertijd aanklagers, regters en beulen zijn. Ieder die vrij wil wezen, moet de vrijheid van anderen eerbiedigen. Wij willen de vrijheid der drukpers niet, opdat absolutistische republikeinen de doodstraf zouden eischen tegen elk, die met hen in gevoelen verschilt; wij verdedigen niet daarom de eer, dat onmagtige en eerzuchtige deugnieten die met bloed zouden bezoedelen. Arm Duitschland! Rampzalig Duitschland! straatjongens galmen *vivats* ter uwer eer, en eerlooze gaauwdieven, met gruwelen besmet, willen uwe eer redden!

»Heb ik niet onlangs in een dagblad — dat ik niet noemen wil — een artikel gelezen, met het opschrift: *Robespierre heeft niet genoeg bloed vergoten.* Het is niet mogelijk zulke doldriftige schrijvers tot bekeering te brengen. De bloedvlag zal voorbij gaan even als de pest en andere geesels des menschdoms. De verdoolden zullen hunne dwalingen eerst dan inzien, als zij daarvan het slagtoffer zullen zijn. De bloedvlag is het teeken van moord, diefstal en barbaarschheid. Heb ik niet met mijne eigen ooren gehoord hoe zij redetwistten over de wijze waarop zij mij wilden ter dood brengen, mij, die nimmer iemand leed gedaan, maar voor de vrijheid van allen gestreden heeft; ik moest boven van een balkon geworpen worden....”

Wij ontvangen van den Eerw. Missionaris J. J. Putman, pastoor te St. Rosa, een belangrijk schrijven, waaraan wij het volgende ontleenen. Het doet ons leed, dat plaatsgebrek ons belet het in zijn geheel mede te deelen.

»Ik ben op mijn geliefkoosd St. Rosa druk bezig, vooral met mijne scholen, waartoe de milddadigheid van Neerlands edele Katholijken mij in staat stelde; nogmaals zeg ik allen, ook uit naam van mijn arm volk: »God loone U.” — Kort na mijne aankomst alhier, deed ik eene mis, om God te bidden voor het heil onzer weldoeners in het moederland. O! hoe vele gebeden stegen ten Hemel, hoe vele communiën werden voor onze dierbare weldoeners in het moederland, opgeofferd. O de goede God! verhoore mijn gebed, en in de Zalige Eeuwigheid zullen mijne arme zwarten, — edele Weldoeners! het U nog dankbaar erkennen, dat gij hun eeuwig geluk hebt helpen bevorderen.”

De heer W. J. C. Verbeek heeft dezer dagen te Wijk bij Duurstede bij den boekh. W. F. Stamrood een boekje uitgegeven, dat wij onzen lezers ernstig durven aanbevelen. Het bevat *Leefregelen ter instandhouding van de gezondheid, en ter voorbehoeding van den Aziatischen Braakloop of cholera.* Het doel is: het voorschrijven en aanprijzen van gepaste leefregelen voor *Armen en Rijken*, en het aanwijzen van middelen, welke strekken kunnen, de voorbeschiktheid, van personen, om door de *cholera* aangetast te worden, weg te nemen of te verzwakken, en het verspreiden, zoo niet het uitbreken van deze veelal doodelijke ziekte te verhoeden. Na eene naauwgezette lezing mogen wij de verklaring niet weerhouden, dat het veel, zeer veel behartigenswaardigs bevat.

Z. M. heeft aan den heer J. J. Carp op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid der kamer van koophandel en fabrijken te Amsterdam, en als zoodanig in zijne plaats benoemd den heer H. P. Blanckenhagen.

PROGRAMMA voor de opening van de gewone Vergadering der Staten-Generaal, te 's Gravenhage, op Maandag 16 October 1848.

Art. 1. Des middags ten twaalf ure, zullen de Leden der Staten-Generaal zich in de zaal, bestemd tot de Vergadering van de Tweede Kamer begeven, en zich in eene Algemeene Vergadering vereenigen, onder voorzitting van den door Zijne Majesteit benoemden President van de Eerste Kamer, ten einde Zijne Majesteit af te wachten.

Art. 2. De tijdelijke Ministers, Hoofden van Ministeriele Departementen, de Kanselier der Orden en de Leden van den Raad van State, zullen zich des namiddags ten één ure mede in bovengemelde zaal vervoegen.

Art. 3. Zijne Majesteit de Koning de Vergadering der Staten-Generaal zullende openen, zal ten één ure met den volgenden trein van Hoogstdeszelfs Paleis afrijden:

a. Een kommando cavalerie;

b. De Hoffourier en twee rijknechts te paard;

c. De Kamerheer-Ceremoniemeester, rijdende in eene hofkoets met twee paarden bespannen, gaande een lakkei naast ieder portier;

d. Acht Kamerheeren van Zijne Majesteit, in twee hofkoetsen, ieder met zes paarden bespannen, gaande naast ieder portier twee lakkeijen;

De Heeren Kamerheeren zullen zich volgens hunnen rang plaatsen, de jongsten vooruit rijdende;

e. De Groot-Officieren van 's Konings Huis, gezeten in twee hofkoetsen met zes paarden bespannen, gaande twee lakkeijen naast ieder portier.

f. Een kommando cavalerie;

g. Zijne Majesteit de Koning te paard, begeleid door Hunne Koninklijke Hoogheden de Prinsen, en gevolgd door de Officieren van Hoogstdeszelfs Militair Huis;

h. Een kommando cavalerie, tot sluiting van den trein.

Art. 4. De trein zal rijden: over den Kneuterdijk; den Langen Vijverberg; den Korten Vijverberg; het Binnenhof.

Art. 5. De trein aan de Vergaderplaats der Staten-Generaal gekomen zijnde, zal Zijne Majesteit aan de deur van het Hôtel ontvangen worden door eene Commissie van Hun Edel Mogenden, door de Vergadering uit haar midden te kiezen, dewelke, voorafgegaan van den Kamerheer-Ceremoniemeester, de Kamerheeren en de Groot-Officieren van 's Konings Huis, Zijne Majesteit zal geleiden naar de zaal der Staten-Generaal.

Het Militair Huis des Konings volgt onmiddelijk.

Art. 6. De Groot-Officieren van 's Konings Huis plaatsen zich achter Zijner Majesteits zitplaats, de Kamerheeren en het Militaire Huis des Konings ter regter en linker zijde van den Troon, de Kamerheer-Ceremoniemeester wat voorwaarts, ter regter zijde van den Troon.

Art. 7. De zitting geëindigd zijnde, gaat Zijne Majesteit met denzelfden trein, waarmede hoogstdezelve hier aangekomen was, en in de orde bij artikel 3 vermeld, naar het Paleis terug; zullende de trein den volgenden weg nemen: over het Buitenhof; de Plaats; den Kneuterdijk; naar het Paleis.

Art. 8. Salvo's van het geschut zullen het afrijden van Zijne Majesteit van het Paleis, en het oogenblik dat Hoogstdezelve de Vergadering van de Staten-Generaal verlaat, aankondigen.

's Gravenhage, den 10den October 1848.

De Kamerheer-Ceremoniemeester,
Grave VAN LIMBURG STIRUM NOORDWIJK.

— De afdeelingen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben heden morgen zich bezig gehouden met het onderzoek der ontwerpen van wet, strekkende tot herziening der Grondwet. Heden middag ten drie ure heeft de Kamer eene zitting gehouden, waarin het verslag over die ontwerpen is uitgebragt. De beraadslagingen daarover zijn bepaald op morgen ten een ure.

LEIDEN, 10 October. Bij de commissie belast met de regeling der loterij voor de armen der vereeniging van den H. Vincentius a Paulo, is alhier ontvangen als geschenk voor dezelve, van wege H. K. H. de Prinses van Oranje, een metalen beeld op albasten voetstuk.

HARDERWIJK, 7 Oct. Gedurende deze week heerschte in onze anders zoo stille stad eene ongewone en zelfs luidruchtige drukte. Uit alle streken van ons vaderland kwamen transporten van krijgslieden, die voor het leger in Oost-Indie dienst hadden genomen, en hier in drie dagen moesten gekleed en uitgerust worden, zoodat de bezetting tot het groot getal van 1200 manschappen uitklom. Aan dezen werd bij afwisseling het handgeld uitbetaald, waarvoor men zich, zoo als men vermoeden kan, zoo vrolijk mogelijk maakte, gedurende de laatste dagen, die men in het vaderland doorbragt. Hoe veel beweging en gejoel hierdoor ook ontstond, zoo heeft men toch van geene ongeregeldheid vernomen. Integendeel zijn de troepen Donderdag en Vrijdag, te zamen 540 man, van hier met de meeste orde ingescheept, en waren allen welgemoed. Over het algemeen trok de goede houding der manschappen de aandacht van ieder tot zich. *(O. V. W.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 October. De algemeene verkiezing voltooit haren zegevierenden togt, te gelijk met de amendementen, die door de democraten bij uitnemendheid, de ware republikeinen in den zin van *Réforme* en *National* zijn uitgebragt.

De verkiezing met twee trappen is heden verworpen. Slechts zij zal plaats hebben met volstrekte meerderheid. Slechts dan, wanneer die meerderheid niet toereikend is, zou de

nationale vergadering kiezen tusschen vijf kandidaten, die de meeste stemmen verkregen hebben.

Vervolgens is eene levendige discussie geopend over een amendement van den heer Deville, die wenschte uit te sluiten: 1e. de generaals, hetgeen zonder gevolg is gebleven; 2e. alle leden, die zelfs zijdelings verwant zijn aan familiën, die in Frankrijk hebben geregeerd. Deze tweede bepaling, met kracht ondersteund door den heer Thouret en anderen, heeft den heer Napoleon Bonaparte, zoon des konings van Westphalen en vervolgens Lodewijk Napoleon den held van Boulogne, op het spreekgestoelte doen verschijnen. Laatstgenoemde wierp op een [illegible]wen en achteloozen toon de kwaliteit van pretendent van zich af, die men hem, zoo als hij zeide, gestadig naar het hoofd wierp. Het amendement is vervolgens ingetrokken, en men heeft artikel 42 aangenomen, hetwelk bepaalt, dat de president een geboren Franschman moet zijn, en nimmer deze hoedanigheid mag hebben verloren. De meest uitkomende zinsnede in deze discussie is die van den heer Coquerel: »In de tegenwoordige omstandigheden zou eene uitsluiting eene aanduiding zijn."

— Al wederom loopt hier het gerucht dat de generaal Cavaignac het uitvoerend bewind zou nederleggen, en dat die hooge functie zou worden opgedragen aan den generaal Lamoricière.

Een decreet, strekkende om de heeren Guizot en Duchatel buiten staat van beschuldiging te verklaren, is gedurende drie weken geheim gehouden. Wie heeft dus gezegd, dat het gouvernement der republiek het tijdperk der openbaarheid en der verantwoordelijkheid moest openen? De heer Guizot zal terugkomen. Mevrouw de Lieven, met welke hij door de banden van een geheim huwelijk is vereenigd, heeft het terrein onderzocht, en vindt het veilig genoeg. Men zegt dat hem reeds eene uitnoodiging is gedaan door den heer Delessert, maar de terugkomst van den minister van Lodewijk Philips kon al ligt voorzigtigheidshalve verschoven worden, totdat de generaal Lamoricière president van den ministerraad en de heer Changarnier minister van oorlog zijn zal.

— Er zijn hier berigten van de Antilles ontvangen, loopende tot 10 September. Bij het afzenden dier tijdingen was de toestand dier koloniën nog altijd zeer bezwarend. De agitatie, door de verkiezingen veroorzaakt, was nog niet bedaard, en de zwarten schenen meer en meer duidelijk te kennen te geven, dat zij den arbeid niet wilden hervatten, welke bijna geheel op Martinique, en, met enkele uitzonderingen, ook op Guadeloupe gestaakt was. De levensmiddelen werden van lieverlede schaarscher. Er was bijna geen rijst, maïs noch meelsoorten meer voorhanden; dien ten gevolge had de commissaris-generaal van Martinique, bij een besluit van 6 September, den invoer gemagtigd binnen den tijd van twee maanden, van 1000 vaten vreemde meelsoorten, met Fransche schepen aangebragt, tegen een exceptioneel regt van 8 fr. 50 c, per 100 kilogrammen. Deze maatregel zal waarschijnlijk onvoldoende zijn; want de maandelijksche consumtie der kolonie bestaat ongeveer uit 4000 vt. De landverhuizing duurde nog voort; de rijkste en aanzienlijkste grondeigenaars verlieten de kolonie.

— Men zegt, dat de heer Lamartine, ten einde het kandidaatschap van den heer Louis Bonaparte te verijdelen, zou hebben voorgesteld, de Bourbons en de familie Orleans terug te roepen, met eene algemeene amnistie voor de heeren Duchatel en Guizot, alsmede voor de gevangenen van Vincennes. Door op deze wijze eene zekere gelijkheid te herstellen in de kansen tusschen de legitimisten, de communisten, de bonapartisten en de orleanisten, zou het republikeinsch gouvernement op zijne zijde brengen alle vrienden van orde, die afgeschrikt zijn door de nieuwe botsingen, die uit de erfelijke, aanhoudende en onverzoenlijke ijverzucht der partijen zouden ontstaan. De heer Beranger, op den tegenwoordigen toestand zijne voorzegging van Nostradamus toepassende, gaf dezer dagen op eene soireé van den heer Marrast, de plaats van Maire van Versailles voor Hendrik V, de kolonels-epauletten der banlieue voor prins Lodewijk, het kommandement van een korvet voor den prins de Joinville, en voor den graaf van Parijs eene beurs op de polytechnische school.

— Men spreekt in de Parijsche salons veel van een brief, in welken lord Brougham tot lord Landsdowne zegt: »Lord, indien gij heden het lot der proletarissen niet verbetert, dan zullen morgen de zonen der armen, die der rijken aan het spit steken."

— Het volgende wordt over Proudhon verhaald: Omgeven met een straalkrans en prijkende tusschen twee lantaarnen, ontvangt de vijand van het eigendom de hulde der eenvoudige stervelingen. »Kind zeide eene moeder tot haren zoon, »Ziedaar den nieuwen God.

— Hij die ons uit het niet getrokken en uit den chaos verlost heeft, Mama? — Neen, hij die er ons weder in wil terug stooten."

— In Spanje is het nog onrustig. Eene carlistische zamenzwering is te Barcelona ontdekt in verband staande met clubs te Bayonne, Toulouse, en Perpignan. Zij had ten doel eenige vesting te vermeesteren en aan Cabrera over te leveren. Ametler, die mede het komplot bestuurde, noemde zich generaal van het liberale leger en boven al zijne officieele stukken stond het devies: *Dios y libertad* (God en de vrijheid).

DUITSCHLAND.

KEULEN, 10 October. Te Breslau waren den 7 Oct. 's middags te 4 ure, geruchten in omloop van eenen bloedigen opstand te Weenen, waarbij een aantal hoog geplaatste ambtenaren, o. a. de minister Latour zouden opgehangen zijn. De Weener Post was niet aangekomen, weshalve men geheel in onzekerheid verkeert nopens de toedragt of de waarheid der zaak.

— Jellachich, schijnt het in Hongarije benaauwd te krijgen. Hij had op zulk een sterken tegenstand niet gerekend, en zal zoo er in het Noordwesten geene afleiding komt eene harde noot te kraken hebben.

De landstorm is als een eenig man opgestaan. Buda-Pesth gelijkt een reusachtig leger. De geestdrift laat zich met geen „woorden schetsen. Alles zweert te overwinnen of te sterven. De uittogt zal eene kleine volksverhuizing gelijken. Dagbladen verschijnen er te Pesth niet meer; er zijn geene redacteurs, geene zetters, geene drukkers, ja zelfs geene lezers, want ieder Magijaar die de wapens kan dragen is soldaat.

— Men schrijft uit Mannheim 9 Oct.: Gisteren avond heeft hier een bloedige twist plaats gehad tusschen Badensche en Pruissische militairen; van de laatsten zijn er drie zwaar gewond.

BERLIJN, 8 October. De centrale commissie der Duitsche departementen en de democratische vereeniging der stad Berlijn, hebben een adres aan het Duitsche volk uitgevaardigd, waarin, in naam van de Duitsche volkssouvereiniteit tegen het voortbestaan der nationale vergadering te Frankfort geprotesteerd en het Duitsche volk uitgenoodigd wordt, in nieuwe grondvergaderingen zijne volmagt aan deze vergadering te ontnemen en nieuwe en meer directe verkiezingen te eischen. Te gelijk heeft de centrale commissie een algemeen congres der Duitsche democraten op 26 October te Berlijn bijeengeroepen.

— De *Reform* verzekert uit eene goede bron, dat men te Frankfort eene rijkswet, tegen de vertakkingen der democratische clubs en tegen de vrijheid der drukpers, voor zoo ver de plakkaten betreft, gereed maakt.

ITALIE.

De pausselijke akademie te Rome tot vorming van jeugdige geestelijken heeft dezer dagen, tegen de aanstaande heropening in de maand November haar programma uitgevaardigd. Z. H. Pius IX heeft dan het werk voltooid hetwelk verscheidene zijner roemrijke voorgangers zoo zeer ter harte hebben genomen, namelijk het brengen en van het verbeteringen in de inrigting van het gebouw en van het onderwerp zelve van dat gesticht. De H. Vader benoemde ten dien einde, kort na zijne troonbeklimming, eene speciale commissie van Kardinalen, welke thans hare bemoeijingen met zorg heeft volbragt.

MILAAN, 4 October. Voor de rust ter dezer stede zal men slechts dan eerst behoeven te vreezen, wanneer de in de omstreken gelegerde 30.000 man troepen tegen Tessin zullen oprukken. Alle paleizen van den gevlugten adel en zelfs enkele kerken zijn in kazernen veranderd. De noodzakelijkheid mag misschien deze kerkschending eenigzins verontschuldigen, maar van Radetzky is het onverstandig, om bij den reeds zoo sterk heerschenden politieken haat, thans ook nog het godsdienstig gevoel van het volk te kwetsen.

Men heeft in de kerk *dell' Incoronata* de Croaten hunne paarden aan de kolommen van het hoog altaar z'en vastbinden. Nu mort men daar nog slechts in stilte over, doch de dag zal nog komen, dat het volk, zoo lang getergd, den moed hervat. — Vreesselijk woedt hier de koorts. — Milaan is een groot hospitaal. Oostenrijksche stafofficieren zelven bekennen dat er in den omtrek 20,000 zieke of zwakke soldaten liggen. Zeven teregtstellingen, van lieden die wapenen verborgen hadden, hebben hier veel schrik verspreid. Nog voortdurend staan de geladen kanonnen aan alle poorten en op het Domplein gereed.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 October.

GRAANMARKT.

Tarwe prijshoudend met goeden handel; 130 ℔ b. Pools. ƒ330; 133 ℔ Rostock. ƒ316; 130 ℔ witb. Pools. ƒ343; 129 ℔ b. dito ƒ329; 128, 129 ℔ mindere dito ƒ318, 322; 132 ℔ Kubanka ƒ265, ent.; 131 ℔ r. Odessa ƒ268.

Rogge tot genoteerde prijzen met belangrijken handel op speculatie en voor consumptie: 127 ℔ Pommer ƒ166; 126 ℔ Stettin ƒ164; 124 ℔ Rijn ƒ158; 118 ℔ Petersb. 154; 120, 122 ℔ Pruisch. ƒ156; 160.

Garst een doen: 111 ℔ Nassaud. ƒ165.

Haver zonder handel.

Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie dadelijk 59 £vl. *Lijnzaad* een doen; 112/13 ℔ Koningsb. ƒ220. In veiling 107/11 ℔ Libau ƒ7⅞, ¼, ⅜.

Raapolie op 6/w. ƒ35½; Vliegend ƒ34½; primo Mei ek. ƒ35; Nov. ƒ34⅜; Dec. ƒ34⅝. *Lijnolie* per 6/w. ƒ28¾; Vliegend ƒ27¾.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			10 OCT. 4½ u. gebl.	11 OCT.	à	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	44¾	44	à	44⅝	44
Dito Dito	3	»	52 11/16	52	»	52¼	52
Dito Dito op resc.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	69 5/16	68	»	68⅝	68
O I. Leening	4	»	68¼	67⅛	»	67½	67⅛
Amortis. Syndic.	3½	»	69	68¾	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	130		»		
Haarlemmermeer	4	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»	57		»		
BELGIE,	4½	»			»		
Dito	2½	»	36⅝		»		
Dito bij Rotschild	2½	»	36¾	36⅝	»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	7⅝	7⅛	»		
Dito Dito van 510 £	5	»	7 1/16	6¾	»	6 15/16	6⅞
Dito bij Dito onb. st.	5	»	6⅞	6¾	»		
Dito	3	»	24¼		»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	17⅜	17¼	»	17⅝	17 5/16
Coupons Ardoins		»	5 13/16	5½	»	5 11/16	
Passive		»			»		
Deferred.		»			»		
Fransche Uitgest.		»			»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	22⅝	21¾	»	22	21¾
Dito Dito	4	»	24⅛	23¼	»	23 11/16	23¾
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	97¾	97¼	»	97½	97½
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	98¼	97¾	»	98	98
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»			»		
Dito bij Hope	4	»	78	77⅛		77¼	77⅛
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	77¾		»		
Cert. te Hamburg	5	»	90¼		»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van Dito	6	»			»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		ƒ			»		
Dito Dito fl 500		»	118½		»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oost., Met. 5 pc. 61½, 62, 61¼; 2½ pc. 31½, 33¼, 31¾; Pruissen, Aand 1832 ƒ151; Braz. 5 pc. 76¼; Peru 6 pc. 16⅝, ¾, ⅝.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56; Zigt Parijs 56⅗; 2/m. Londen 11,87½; Zigt Londen 11,95; 2/m. Hamburg 34⅗; Zigt Hamburg 34 11/16; 3/m. Lissabon 40½; 3/m. Porto 40½; 2/m. Petersburg 1,82

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 10 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 39; 5 pc. 78¼; 4½ pc. 71¾; Spanje Ard. 5 pc. 7 1/16; Binnenl. 3 pc. 17⅝.

PARIJS, 9 Oct. Fr. 3 pc. 43,90; 4 pc. —; 5 pc. 67,85; 5 pc. N. 68,25; Schatk. 22,50; Bank-Act. 1550,—; Belg. 1840, 5 pc. 78½; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Nap. 5 pc. 84,—; Spanje 3 pc. Binnenl. —; 3 pc. Buitenl. —; Holl. 2½ pc. —; Piem. leen. —,—; Rom. leen. 63.

MADRID, 4 Oct. Act. Sch. 3 pc. 19⅛; id. 5 pc. 10⅛; Uitgest. Sch. 3⅗; Coupons 6; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 9 Oct. Cons. op tijd 85¾ a —; Braz. 72 a 74; 1829/39 71 a 73; Ecuador 1⅞ a 2⅛; Ven. 14 a 16; Uitg. 4 a 5; Gren. 11½ a 12; Uitg. 2 a 2½; Denem. 3 pc. 66 a 68; Holl. 2½ pc. 45 a 45½; id. 4 pc. 69 a 69½; Mexico 18½ a 18¾; Peru 31 a 32; Port. 4 pc. 23½ a 24½; 3 pc. 22½ a 23½; 5 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 99 a 100; Spanje 5 pc. 11⅝ a 11⅝; id. 3 pc. 23 a 23¼; id. Passive 2¾ a 3.

BERLIJN, 9 Oct. Schuldbr. 3½ pc. 73¾; Loten 87½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. 65; Loten fl. 200, 90; id. fl. 300, —; id. fl. 500, 66.

FRANCFORT, 9 Oct. Met. 5 pc. 72¾; 2½ pc. 38⅞; Bank-Actien 1192; Darmst. Lot. fl. 50, 60¼; id. fl. 25, 20; Badensche Lot. fl. 50, 45½; id. fl. 35, 25⅗, Nassaus. fl. 25, 20⅛; Holl. 2½ pc —; W. S. 4 pc. 70½; Sijndic. 3½ pc. 69⅞.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een blik uit den vreemden, naar Duitschland.

De *Patres Conscripti* der Duitsche eenheid hebben den Duitschers toegestaan, vereenigingen te vormen, maar tevens hebben zij de Duitschers, die behooren tot de vereenigingen, bekend onder de namen van de orde der Jezuiten, der Liguoristen (en der Redemptoristen), verbannen van den bodem der Duitsche eenheid. — Zij hebben daardoor het bewijs geleverd, dat zij zich gevoelen, oppermagtig, om van regt onregt te maken. — Kalme waarnemers echter, vorschen den beweeggrond van dit besluit uit: — en zijn niet bevredigd. — De absolute koningen van Frankrijk voorkwamen alle contestatiën tegen hunne besluiten met deze woorden; »*Car tel est notre bon plaisir!*" — Maar de Duitsche mannen moeten aan het toeschouwend Europa, dat zich voorwaarts beweegt en niet stilstaat, andere gronden voor hunne besluiten kunnen aanbrengen.

Dat de eenheid van Duitschlands tongval er niet bij wint, als men *Pruisens* ministers in het aangezigt slaat, wegens een op staatsregtelijke gronden gesloten wapenstilstand met Denemarken; als men Limburg begeert, dat niet Duitsch en ook niet te bekomen is; als men door *Duitsche* mannen, de *Hongaren*, *Bohemers*, *Croaten* en *Lombardijers* die alleen eene andere taal spreken, laat beheerschen, is duidelijk: — dat die eenheid zoude winnen, als men *Duitsch-Zwitserland*, (eenmaal Oostenrijksch) de Elzas, *Duitsch Lotharingen* en *Luxemburg* meer of

min aan de besluiten der eenheid konde onderwerpen of geheel *onder één duitsch* hoofd doen bukken is ook duidelijk; — maar terwijl men de hooggeroemde eenheid aan de kritiek des vreemden gaat blootstellen door onderlinge verdeeldheid, of door overheersching van anderen, is men tevens genoodzaakt, *vele duitsche mannen*, *die eenheid te laten ontberen*. — maar op het veld der proscriptie van denkbeelden en vrijheden toont men zich sterker, naar mate men zich op het veld der wezenlijkheid meer verdeeld, meer inconsequent, magteloos gevoelt — waarom niet eerst de *vrijheid* en *onafhankelijkheid* der *Hongaren* en *Italianen* geproclameerd, *Zwitserland* en den *Elzas* ingepakt voor men weerlooze Duitsche mannen gaat bevechten?

Zoo redeneren de niet Duitsche Natiën.

Men kan verder gaan, en vragen of de Duitsche mannen bang zijn voor een Jezuit, of een Redemptorist! — Mag men dit aannemen van zoo opgeklaarde, zoo sterke geesten! Hebben dan *Kant* en *Hegel* en *Strauss* nuttelooze geschriften en woorden daar heen geworpen? — Is *nog* de *Duitschman* zoo zwak? — Men zou meenen, dat, in onze eeuw, alleen kinderen, die voor den school-antocraat beven, kunnen gelooven, dat het zien van een zwarte man, dien men Jezuit of Liguorist noemt, angstige droomen en de nachtmerrie kan veroorzaken; — het schijnt dat sterke geesten niet beter weten! — Waarom hebben dan de *Duitsche* mannen, even zoo als de mannen van *Ochsenbein* en van *Gioberti* en van *Mamiani*, zoo eenen afkeer van de Jezuiten? — Zijn er nog vele gestichten te vernietigen, vele contributiën op te leggen, vele goederen te verdeelen? — Is dan een enkele Jezuit een zoo magtig spook, dat daarvoor de opgeklaarde en de grootmagtige en de door vereeniging sterke Duitsche mannen, zijne landgenooten, verbleeken, gelijk een vrouw op het gezigt eener gewapende rooverbende, dood verspreidende in het eenzame woud en in de onbewoonde dorre woestijn? waar is dan de magt, waar de wijsheid der Duitsche mannen?

Ja, meerderheid der stemmenden in Frankfort, sidderende bende, uw votum doet het ons kennen, de regelen der eeuwige Godsdienst, die gij niet kunt dulden; zijn ze sterker dan gij; — maar zal uw besluit aan alle Duitsche geesten welkom zijn? — of denkt de Duitscher niet meer!

Laat dan den Duitschen man den vrijen nek krommen onder het ijzeren juk van den magtigen, van het oogenblik af dat hij niet meer denkt:

Maar gij meerderheid der *Patres-Conscripti*, meent gij veelligt, dat Duitsche mannen niet meer denken!

Indien zij uw besluit overwogen, zoude hun dan veelligt niet voor den geest komen het denkbeeld, dat vrijheid en eigendom groot gevaar gaan loopen, als men gelijk de vrijscharen van *Ochsenbein*, Burgers verbant, en derzelver eigendom verdeelt, en dit reeds in de eerste phase der Duitsche eenheid? — En zal iemand zich zijne vrijheid en goederen laten ontrooven?

Gij zaait, Duitsch *Patres-Conscripti* een slecht zaad op den verdeelden Duitschen bodem!

Maar uwe vreugde zij (stellen wij dit) volkomen: zult gij dan den zege verwonnen hebben? — De verbannen en beroofden zullen gaan: — de aarde is groot.

Wat is gebeurd bij de eerste Fransche revolutie?

Alle filosofen juichten toen de bandelooze vrijheid, in dwingelandij ontaard, de duizendjarige hierarchie had verstoord, den Paus onttrooud en met ketenen beladen, gesleurd, beschimpt en bespogen; — maar van dat oogenblik af dagteekenen de bloeijende Katholijke bisdommen in Amerika; en de Fransche geestelijken, geherbergd in Engeland, hebben de emancipatie der Katholijken voorbereid in een land, waar de doodstraf stond op het celebreren der misse. — Ochsenbein en Gioberti verjagen de Jesuiten: en het volk van Amerika, ook van Germaanschen bloede maar beter met de vrijheid voor allen en in allen bekend dan gij, Duitsche meerderheid in Frankfort, zend *den Paus* eenen gezant! — Europa's opgeklaarde radikale tirannen mogen vrij van Jesuiten den bodem wanen te zuiveren; — o, de godsdienst zal er elders bij winnen, zoo als altijd. — Gouden akkers verwachten reeds de scharc der maaijers: Afrika, Amerika en Azië zullen *hen* opnemen, die *gij* uitwerpt: — en de uitbreiding van een geloof, dat ondragelijk aan enigen, even als den vledermuizen eene straal der schitterende middag zonne, en dat gij in uwen overmoed, waant te kunnen bedekken, zal helder glanzend zich ook aan uwe kranke oogen vertoonen, in de organen van landen en rijken, waar gij niets te bevelen hebt!

Maar er is meer.

IJlt voorwaarts, Duitsche mannen! voltooit uw werk: verbant, berooft, mishandelt, vermoordt, in naam des Staats! Want nog weten het de volken niet klaar genoeg, dat de heerschappij des Staats over de gewetens tot tirannij voert. — En door uwe tirannij zullen de denkers te voorschijn komen, waar zij nog niet aanwezig zijn. — En de volken zullen leeren, dat de Kerk vrij moet zijn van den Staat. — Kwelt de gewetens dan immer meer en meer, zoo zullen de gekwelde geesten eerstelijk Duitschland tot de vrijheid oproepen: tot de vrijheid der gewetens. — En de gewetens overal vrij zijnde, en overal de Kerk van den Staat gescheiden, zal het den Oosterschen Christenen zwaar vallen, het looden staatsjuk te dragen, door autokraten hun op den hals gelegd. — Zoo zal, ook in het uitgebreide Moskovië, een denkend geslacht opwassen, en het den volken verkondigen, dat dáár even zoo weinig als elders, de Kerk eene slavin mag zijn. — En gelooft niet, dat de knoet noch Siberië het vrij geworden licht der gedachte kan aan ketenen leggen. Het zal schijnen, dat licht, en de Kerk zal, ook in het Oosten, vrij zijn: en de aansluiting aan de Latijnsche, en beider vereeniging, reeds zoo lang in de verte begroet zal tot heil der natiën voltrokken worden.

IJlt dan voorwaarts, gij sterke mannen, voltrekt uwe geestesoverheersching: — bespoedig door uwe kwellingen de vrijheid der Kerk overal. — De tijd is kostbaar.

ADVERTENTIEN.

(987) Getrouwd: J. H. DE LEEUW
's Bosch, EN
11 October 1848. M. E. VAN DER MEULEN.
Eenige Kennisgeving.

G. A. VAN DER VOORT, P. J. A. SUNDORFF, G. L. WURFBAIN, T. J. B. WESTERWOUDT, H. J. VAN OGTROP, E. H. VAN DER MEULEN, B. H. EVERS en J. N. A. MEIJER, Makelaars, zullen op Maandag den 16den October 1848, des avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris T. J. VAN RIET, verkoopen:

N°. 1. Een Extra Kapitaal, Hecht, Sterk en sedert weinige jaren aanmerkelijk vertimmerd **KOOPMANSHUIS**, ACHTERHUIS, groote BINNENPLAATS, TUIN, TUINHUIS en ERVE, staande en gelegen op het beste gedeelte dezer stad, op de Heerengracht, tusschen de Harten- en Wolvenstraten in Wijk 39, Verp. N°. 1472.

N°. 2. Een Hecht, Sterk en weldoortimmerd **HUIS** en ERVE, staande en gelegen op de N. Z. Achterburgwal, bij de Spaarpotsteeg, in Wijk 20, Verp. N°. 2240.

Breeder bij billetten omschreven en te bezigtigen des Dingsdags en Vrijdags, alsmede op den verkoopdag van 1 tot 3 ure, mits vertoonende voor N°. 1, een briefje door een der Makelaars onderteekend.

De bewijzen van Eigendom en Veilconditiën zullen vier dagen vóór en op den verkoopdag ter lezing liggen, ten kantore van den Notaris T. J. VAN RIET, op de Keizersgracht, bij *Felix Meritis*. (956)

(984) In een KRUIDENIERS-WINKEL, te 's HAGE, wordt gevraagd, een **BEDIENDE**, van de R. K. Godsdienst, en bewijzen van goed gedrag kunnende overleggen. Adres *franco* Lett. Z. bij de GEBRs. v. LANGENHUYSEN, te *'s Hage*.

(886) Op een KANTOOR alhier kan geplaatst worden een **PERSOON** van de R. C. Godsdienst, tusschen de 30 en 40 jaren oud, goed kunnende rekenen en eene vlugge hand schrijvende, voorzien van bewijzen van goed gedrag, met opgave van het verlangd wordende salaris. Adres onder Letter G. aan het Bureau van dit blad, brieven *franco*.

(982) IN DEN
BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSEN
ziet heden het licht:

DE GEHEIME VEREENIGING
OF HET
HEILIG VERBOND
DER
VRIENDEN VAN DEN GEKRUISTEN JESUS.
Met een fraai bewerkt plaatje. — Prijs 25 Cents.

En komt van de pers:

DE GRONDWET
VAN HET KONINGRIJK
DER
NEDERLANDEN, A°. 1848.
In Zakformaat. — *Prijs* 25 *Cents*.

Heeren Boekhandelaren gelieven het benoodigd getal exemplaren spoedig op te geven.

l'Observateur de Genève.

Dit blad verschijnt 's Woensdags en Zaturdags. De prijs van het abonnement *ongefrankeerd* is bij *vooruitbetaling* voor een jaar *f* **9** —, voor 6 maanden *f* **4.50** en voor 3 maanden *f* **2.50**. In Nederland kan men zich abonneeren bij den heer C. L VAN LANGENHUYSEN, te Amsterdam, Uitgever van *de Tijd*, Noord-Hollandsche Courant. Brieven en abonnements-gelden behooren franco aan dat adres bezorgd te worden. (963)

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAASCHAPPIJ.

Winterdienst beginnende 15 October 1848.

VAN AMSTERDAM NAAR ROTTERDAM.

Vertrek van Amsterdam.	*Halfweg.	Haarlem. Aank.	Haarlem. Vert.	*Vogelenzang.	*Hilleg. beek.	*Veenenburg.	*Piet-Gijzenbr.	*Warmond.	Leiden. Aank.	Leiden. Vert.	*Voorschoten.	*N. Oosteinde.	's Gravenhage. Aank.	's Gravenhage. Vert.	*Rijswijk.	Delft. Aank.	Delft. Vert.	Schiedam. Aank.	Schiedam. Vert.	Aankomst te Rotterdam.
														9	9^{6}	9^{15}	9^{18}	9^{33}	9^{38}	9^{45}
8^{45}	9^{2}	9^{15}	9^{20}	9^{34}	DOOR	9^{44}	9^{53}	10^{5}	10^{12}	10^{17}	10^{28}	10^{44}	10^{44}	10^{49}	10^{55}	11^{1}	11^{6}	11^{20}	11^{23}	11^{30}
11^{15}	DOOR	11^{40}	11^{45}	DOOR	DOOR	DOOR	DOOR	DOOR	12^{23}	12^{26}	DOOR	DOOR	12^{45}	12^{50}	DOOR	1^{1}	1^{5}	1^{20}	1^{23}	1^{30}
4^{30}	4^{47}	5	5^{5}	5^{19}	DOOR	5^{29}	5^{38}	5^{50}	5^{57}	6^{2}	6^{13}	6^{26}	6^{29}	6^{34}	6^{40}	6^{46}	6^{51}	7^{5}	7^{8}	7^{15}
7^{35}	7^{52}	8^{5}	8^{10}	8^{24}	8^{30}	8^{35}	8^{44}	8^{56}	9^{5}	9^{8}	9^{18}	9^{31}	9^{34}	9^{39}	9^{45}	9^{51}	9^{56}	10^{10}	10^{15}	10^{20}

VAN ROTTERDAM NAAR AMSTERDAM.

Vertrek van Rotterdam.	Schiedam. Aank.	Schiedam. Vert.	Delft. Aank.	Delft. Vert.	*Rijswijk.	's Gravenhage. Aank.	's Gravenhage. Vert.	*N. Oosteinde.	*Voorschoten.	Leiden. Aank.	Leiden. Vert.	*Warmond.	*Piet-Gijzenbr.	*Veenenburg.	*Hilleg. beek.	*Vogelenzang.	Haarlem. Aank.	Haarlem. Vert.	*Halfweg.	Aankomst te Amsterdam.
7^{15}	7^{32}	7^{35}	8^{9}	8^{14}	8^{20}	8^{26}	8^{31}	8^{36}	8^{47}	8^{58}	9^{3}	9^{10}	9^{22}	9^{31}	9^{36}	9^{41}	9^{55}	10	10^{13}	10^{30}
12	12^{7}	12^{10}	12^{25}	12^{29}	DOOR	12^{40}	12^{45}	DOOR	DOOR	1^{4}	1^{7}	DOOR	DOOR	DOOR	DOOR	DOOR	1^{45}	1^{50}	DOOR	2^{15}
3	3^{7}	3^{10}	3^{24}	3^{29}	3^{35}	3^{41}	3^{46}	3^{50}	4^{2}	4^{15}	4^{18}	4^{35}	4^{37}	4^{46}	DOOR	4^{56}	5^{10}	5^{15}	5^{28}	5^{45}
5^{30}	9^{37}	5^{42}	5^{57}	6^{2}	6^{9}	6^{15}														
7^{15}	7^{32}	7^{35}	8^{9}	8^{14}	8^{20}	8^{26}	8^{31}	8^{35}	8^{47}	8^{58}	9^{3}	9^{10}	9^{22}	9^{31}	DOOR	9^{41}	9^{55}	10	10^{13}	10^{30}

AANMERKINGEN.

Op de Halten, welke met een * zijn aangeduid, worden Reizigers opgenomen, voor zooverre er plaats in de Rijtuigen voorhanden is.

Op Zon- en Feestdagen zullen de Halten, met uitzondering van die aan de Hillegommerbeek, met alle treinen worden opgehouden, voor zoo verre dit verlangd wordt.

NEDERLANDSCHE RIJN-SPOORWEG

Winterdienst, beginnende 1 October.

VAN AMSTERDAM NAAR ARNHEM.

Vertrek van Amsterdam.	Abcoude.	Vreeland.	Nieuwersluis.	Breukelen.	Maarsen.	Van Utrecht of aankomst aldaar.	Zeist Driebergen.	Maarsbergen.	Veenendaal.	Ede.	Aankomst te Arnhem.
7^{45}	8^{3}	8^{14}	8^{23}	8^{31}	8^{40}	8^{55}	9^{13}	9^{30}	9^{53}	10^{7}	10^{35}
11^{55}	12^{13}	12^{24}	12^{33}	12^{41}	12^{50}	1^{5}	1^{23}	1^{40}	2^{3}	2^{17}	2^{45}
5^{27}	5^{45}	5^{56}	6^{5}	6^{13}	6^{22}	6^{37}	6^{55}	7^{12}	7^{35}	7^{49}	8^{17}

VAN ARNHEM NAAR AMSTERDAM.

Vertrek van Arnhem.	Ede.	Veenendaal.	Maarsbergen.	Zeist Driebergen.	Van Utrecht of aankomst aldaar.	Maarsen.	Breukelen.	Nieuwersluis.	Vreeland.	Abcoude.	Aankomst te Amsterdam.
7^{10}	7^{38}	7^{52}	8^{15}	8^{32}	8^{50}	9^{5}	9^{14}	9^{22}	9^{31}	9^{48}	10 [illegible]
11^{30}	11^{58}	12^{12}	12^{35}	12^{52}	1^{10}	1^{25}	1^{34}	1^{42}	1^{51}	2^{2}	[illegible]
3^{35}	4^{3}	4^{17}	4^{40}	4^{57}	5^{15}	5^{30}	5^{39}	5^{47}	5^{56}	6^{7}	[illegible]

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.